

SIKKERHETS DATABLAD

VINSYRE

Sikkerhetsdatabladet er i samsvar med Kommisjonsforordning (EU) 2015/830 av 28 mai 2015 om endring av europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1907/2006 om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH)

AVSNITT 1: IDENTIFIKASJON AV STOFFET / STOFFBLANDINGEN OG AV SELSKAPET / FORETAKET

Utgitt dato	29.08.2018
Revisjonsdato	29.08.2018

1.1. Produktidentifikator

Kjemikaliets navn	VINSYRE
IUPAC navn	(+)-tartaric acid
REACH reg. nr.	01-2119537204-47-xxxx
CAS-nr.	87-69-4
EC-nr.	201-766-0
Artikkelnr.	101428
Formel	C4H6O6

1.2. Relevante identifiserte bruksområder for stoffet eller stoffblandingen og bruk som frarådes

Funksjon	Beskrivelse: Herder
Kjemikaliets bruksområde	Betongindustri.
Bruk det frarådes mot	Ikke bland produktet med andre kjemikalier uten å ha konferert med produsenten.

1.3. Opplysninger om leverandøren av sikkerhetsdatabladet

Firmanavn	PERMAKEM AS
Besøksadresse	Haralds vei 12
Postadresse	Postboks 225
Postnr.	1471
Poststed	LØRENSKOG
Land	Norway
Telefon	67979600

E-post	office@permakem.no
Hjemmeside	www.permakem.no
Org. nr.	NO963279396MVA
Kontaktperson	Øyvind Bergheim - Mobil 940 03 330 Oyvind@Permakem.no

1.4. Nødtelefonnummer

Nødtelefon	Telefon: 22 59 13 00 Beskrivelse: Giftinformasjonen Telefon: 110 Beskrivelse: Brannvesenet Telefon: 112 Beskrivelse: Politiet Telefon: 113 Beskrivelse: Medisinsk nødhjelp
Identifikasjon, kommentarer	Døgnåpne tjenester.

AVSNITT 2: FAREIDENTIFIKASJON

2.1. Klassifisering av stoffet eller stoffblandingen

Klassifisering i henhold til CLP (EC) No 1272/2008 [CLP / GHS]	Eye Dam. 1; H318
Tilleggsinformasjon om klassifisering	Se avsnitt 16 for full tekst av klassifisering (1272/2008/EC)

2.2. Merkingselementer

Farepiktogrammer (CLP)

Sammensetning på merkeetiketten	(+) - vinsyre 100 %
Varselord	Fare
Faresetninger	H318 Gir alvorlig øyeskade.
Sikkerhetssetninger	P280 Benytt vernehansker / verneklær / vernebriller / ansiktsskjerm. P305+P351+P338 VED KONTAKT MED ØYNENE: Skyll forsiktig med vann i flere minutter. Fjern eventuelle kontaktlinser dersom dette enkelt lar seg gjøre. Fortsett skyllingen. P310 Kontakt umiddelbart et GIFTINFORMASJONSSENTER eller lege.

2.3. Andre farer

PBT / vPvB	Dette produktet er ikke selv og inneholder ikke en PBT eller vPvB.
Andre farer	Ingen andre farer er kjent.

AVSNITT 3: SAMMENSETNING/OPPLYSNINGER OM BESTANDDELER

3.1. Stoffer

Komponentnavn	Identifikasjon	Klassifisering	Innhold
(+) - vinsyre	CAS-nr.: 87-69-4 EC-nr.: 201-766-0 REACH reg. nr.: 01-2119537204-47-xxxx	Eye Dam. 1; H318;	100 %
Komponentkommentarer	Se avsnitt 16 for full tekst av klassifisering (1272/2008/EC)		

AVSNITT 4: FØRSTEHJELPSTILTAK

4.1. Beskrivelse av førstehjelpstiltak

Generelt	Kontakt alltid lege ved ubehag, irritasjon eller andre vedvarende symptomer.
Innånding	Flytt personen til frisk luft. Dersom pusten er uregelmessig, kontakt lege.
Hudkontakt	Vask med vann og såpe. Søk legehjelp ved ubehag.
Øyekontakt	Skyll straks med mye vann i minimum 15 minutter (hold øyenlokk utbrettet, ta av eventuelle kontaktlinser). Søk legehjelp ved ubehag.
Svelging	Drikk rikelige mengder vann for å fortynne stoffet hvis vedkommende er ved bevissthet. Dersom store mengder er svelget, kontakt lege. Søk legehjelp ved ubehag.

4.2. De viktigste symptomene og virkningene, både akutte og forsinkede

Generelle symptomer og virkninger	I alle tilfeller av tvil, eller hvis symptomene vedvarer, kontakt lege. Gir alvorlig øyeskade.
-----------------------------------	--

4.3. Angivelse av om umiddelbar legehjelp og spesialbehandling er nødvendig

Medisinsk behandling	Behandles symptomatisk.
Annen informasjon	Fare for varige skader dersom førstehjelp ikke settes i gang omgående. Legebehandling nødvendig. Påse at medisinsk personell er informert om det aktuelle materialet, og at de tar nødvendige forholdsregler for å beskytte seg selv. Ved behov for medisinsk assistanse, ha beholderen og/eller etiketten tilgjengelig.

AVSNITT 5: BRANNSLOKKINGSTILTAK

5.1. Slokkingsmidler

Egnede slokkingsmidler	Vannspray, pulver og skum.
Ueguede slokkingsmidler	Ingen spesielle advarsler.

5.2. Særlige farer knyttet til stoffet eller stoffblandingen

Brann- og eksplosjonsfarer	Ikke brannfarlig iht lov om brannfarlige varer.
Farlige forbrenningsprodukter	Irriterende og giftige gasser eller røyk kan avgis ved brann på grunn av forpakningen.

5.3. Råd til brannmannskaper

Brannsløkkingsmetoder	Vanlige tiltak for kjemiske branner.
Spesielt beskyttelsesutstyr for brannmenn	Brannsløkningspersonell skal bruke egnet verneutstyr og selvforsynt åndedrettsvern med full ansiktsmaske.
Annen informasjon	Flytt varen fra brannstedet hvis det er mulig uten risiko.

AVSNITT 6: TILTAK VED UTILSIKTET UTSLIPP

6.1. Personlige forsiktighetsregler, personlig verneutstyr og nødrutiner

Generelle tiltak	Sørg for god ventilasjon. Fjern alle antennelseskilder.
Sikkerhetstiltak for å beskytte personell	Unngå kontakt med hud og øyne. Unngå innånding av støv.
Verneutstyr	Bruk verneutstyr som beskrevet i avsnitt 8. Vernehansker mot kjemikalier og mikroorganismer.
Nødprosedyrer	Bruk åndedrettsvern ved støvdannelse.
For innsatspersonell	Bruk verneutstyr som beskrevet i avsnitt 8. Se også avsnitt 5 ved brann.

6.2. Forsiktighetsregler med hensyn til miljø

Sikkerhetstiltak for å beskytte ytre miljø	Unngå utslipp til miljøet. Hvis produktet forurenses innsjøer, elver eller avløp, informer relevante myndigheter i henhold til lokale bestemmelser. Relevante myndigheter kan f.eks. være: Brannvesenet (110) eller Miljødirektoratet.
--	--

6.3. Metoder og materialer for oppsamling og rensing

Opprydding	Tas opp på en måte som ikke generer støv og plasseres i egnede beholdere for avhending.
------------	---

6.4. Henvisning til andre avsnitt

Andre anvisninger	For videre behandling av avfall se avsnitt 13.
-------------------	--

AVSNITT 7: HÅNDTERING OG LAGRING

7.1. Forsiktighetsregler for sikker håndtering

Håndtering	Unngå kontakt med øyne og hud. Unngå innånding av støv. Sørg for god ventilasjon/avtrekk på arbeidsplassen. Følg de vanlige forholdsregler ved håndtering av kjemikalier. Bruk verneutstyr som angitt i avsnitt 8.
------------	--

Beskyttelsestiltak

Tiltak for å hindre brann	Holdes unna varme og antennelseskilder.
Råd om generell yrkeshygiene	Ikke spis, drikk eller røyk under arbeidet. Vask hendene før arbeidspauser og ved arbeidets slutt. Vask straks hud som har vært i kontakt med produktet.

7.2. Vilkår for sikker lagring, herunder eventuelle uforenligheter

Oppbevaring	Oppbevares på et kjølig, tørt og ventilert sted. Beskyttes mot skade.
-------------	---

7.3. Særlig(e) sluttanvendelse(r)

Spesielle bruksområder   Betongindustri.

AVSNITT 8: EKSPONERINGSKONTROLL / PERSONLIG VERNEUTSTYR

8.1. Kontrollparametere

Annen informasjon om grenseverdier   Ingen data er tilgjengelig for selve produktet. Ingen grenseverdier er oppgitt i Forskrift om endring i forskrift om tiltaksverdier og grenseverdier for fysiske og kjemiske faktorer i arbeidsmiljøet samt smitterisikogrupper for biologiske faktorer (forskrift om tiltaks- og grenseverdier)

DNEL / PNEC

Komponent	(+) - vinsyre
DNEL	<p>Gruppe: Profesjonell Eksponeringsvei: Langtids, innånding (systemisk) Verdi: 5,2 mg/m³</p> <p>Gruppe: Profesjonell Eksponeringsvei: Langtids, dermal (systemisk) Verdi: 2,9 mg/kg bw/day</p> <p>Gruppe: Konsument Eksponeringsvei: Langtids, innånding (systemisk) Verdi: 1,3 mg/m³</p> <p>Gruppe: Konsument Eksponeringsvei: Langtids, dermal (systemisk) Verdi: 1,5 mg/kg bw/day</p> <p>Gruppe: Konsument Eksponeringsvei: Langtids, oral (systemisk) Verdi: 8,1 mg/kg bw/day</p>
PNEC	<p>Eksponeringsvei: Ferskvann Verdi: 0,312 mg/l</p> <p>Eksponeringsvei: Saltvann Verdi: 0,312 mg/l</p> <p>Eksponeringsvei: Renseanlegg STP Verdi: 10 mg/l</p> <p>Eksponeringsvei: Sediment i ferskvann Verdi: 1,141 mg/kg</p> <p>Eksponeringsvei: Sediment i saltvann Verdi: 1,141 mg/kg</p> <p>Eksponeringsvei: Jord Verdi: 0,045 mg/kg</p>

8.2. Eksponeringskontroll

Varselsskilt

Forholdsregler for å hindre eksponering

Egnede tekniske tiltak	Sørg for tilgang til øyeskylleutstyr ved arbeidsplassen. Følg de vanlige forholdsregler ved håndtering av kjemikalier. Bruk verneutstyr som oppgitt under.
------------------------	--

Øye- / ansiktsvern

Egnet øyebeskyttelse	Bruk tettsittende vernebriller ved fare for kontakt.
----------------------	--

Øyevernutstyr	Beskrivelse: Vernebriller med sideskjold. Referanser til relevante standarder: EN 166
---------------	--

Håndvern

Egnede hansker	Bruk godkjente vernehansker. Det angitte hanskematerialet er foreslått etter en gjennomgang av enkeltstoffene i produktet og kjente hanskeguider.
----------------	---

Egnede materialer	Nitrilgummi.
-------------------	--------------

Gjennomtrengningstid	Verdi: > 8 time(r)
----------------------	--------------------

Tykkelsen av hanskemateriale	Verdi: > 0,11 mm
------------------------------	------------------

Håndvernustyr	Beskrivelse: Bruk hansker som er motstandsdyktige mot kjemikalier i følge standard EN 374: Vernehansker mot kjemikalier og mikroorganismer. BEMERK: Ved utvelgelse av hansker må det tas hensyn til arbeidets art, varighet for bruk, alle relevante arbeidsstedsforhold som: Andre kjemikalier som brukes, fysiske krav (beskyttelse mot snitt-/stikksår, fingerferdighet, varmebeskyttelse), potensiell reaksjon på hanskematerialer så vel som instruksjoner/spesifikasjoner fra hanskeleverandøren.
---------------	---

Håndbeskyttelse, kommentar	Bruk av forebyggende hudbeskyttelse (hudkrem/salver) anbefales.
----------------------------	---

Hudvern

Egnede verneklær	Lett beskyttende klær.
------------------	------------------------

Hudbeskyttelse, kommentar	Kroppsdekkende klær, støvler og forkle avhengig av sannsynlig eksponering eller det som kreves av arbeidsreglement.
---------------------------	---

Åndedrettsvern

Åndedrettsvern nødvendig ved	Pustemaske er nødvendig ved støvutvikling.
------------------------------	--

Anbefalt åndedrettsvern	Masketype: Partikkelfilterapparat Filterapparater, type: P1 Referanser til relevante standarder: EN 143
-------------------------	---

Hygiene / miljø

Spesifikke hygienetiltak	Vask hender før pauser og ved arbeidets slutt. Unngå kontakt med øyne og hud.
--------------------------	---

Passende miljømessig eksponeringskontroll

Begrensning av miljøeksponering	Det skal sikres at lokale utslippsbestemmelser overholdes.
---------------------------------	--

Eksponeringskontroll

Eksponeringskontroll, kommentarer	Personlig verneutstyr skal velges i henhold til CEN-standard og i samarbeid med leverandøren av personlig verneutstyr.
-----------------------------------	--

AVSNITT 9: FYSISKE OG KJEMISKE EGENSKAPER

9.1. Opplysninger om grunnleggende fysiske og kjemiske egenskaper

Tilstandsform	Fast
Farge	Hvit.
Lukt	Luktfri.
Smeltepunkt / smeltepunktintervall	Verdi: 169 °C
Kokepunkt / kokepunktintervall	Verdi: 179,1 °C
Flammepunkt	Verdi: > 100 °C Metode: Closed Cup
Damptrykk	Verdi: < 5 Pa Temperatur: 20 °C
Relativ tetthet	Verdi: 1,76 Temperatur: 20 °C
Løslighet	Verdi: 1390 g/l Kommentarer: Lett løselig. Temperatur: 20 °C
Fordelingskoeffisient: n-oktanol/vann	Verdi: 1,91 Kommentarer: log Pow
Selvantennelighet	Verdi: 375 °C
Eksplorative egenskaper	Produktet er ikke eksplosjonsfarlig.
Oksiderende egenskaper	Produktet er ikke oksiderende.

9.2. Andre opplysninger

Andre fysiske og kjemiske egenskaper

Fysiske og kjemiske egenskaper	Molekylvekt: 150,09 Dissosiasjonskonstant i vann (kPa): 2,98 (20 °C)
Kommentarer	Dette sikkerhetsdatabladet inneholder kun informasjon som dekker sikkerhet og erstatter ikke produktinformasjon eller produktspesifikasjon.

AVSNITT 10: STABILITET OG REAKTIVITET

10.1. Reaktivitet

Reaktivitet	Produktet er stabilt under normale bruks-, lagrings- og transportforhold.
-------------	---

10.2. Kjemisk stabilitet

Stabilitet	Produktet er stabilt under normale temperaturforhold og anbefalt bruk.
------------	--

10.3. Mulighet for farlige reaksjoner

Risiko for farlige reaksjoner	Ingen farlige reaksjoner er kjent.
-------------------------------	------------------------------------

10.4. Forhold som skal unngås

Forhold som skal unngås	Uforenlige materialer. Støv og overdreven varme.
-------------------------	--

10.5. Uforenlige materialer

Materialer som skal unngås	Ingen spesielle opplysninger.
----------------------------	-------------------------------

10.6. Farlige nedbrytningsprodukter

Farlige spaltningsprodukter	Ved antennelse dekomponerer det gradvis og avgir lukt som ligner brennende sukker.
-----------------------------	--

AVSNITT 11: TOKSIKOLOGISKE OPPLYSNINGER

11.1. Opplysninger om toksikologiske virkninger

Komponent	(+) - vinsyre
Akutt giftighet	Type toksisitet: Akutt Testet effekt: LD50 Eksponeeringsvei: Oral Verdi: 2000 -5000 mg/kg bw Forsøksdyreart: Rotte Hunn Type toksisitet: Akutt Testet effekt: LD50 Eksponeeringsvei: Dermal Verdi: > 2000 mg/kg bw Forsøksdyreart: Rotte

Øvrige helsefareopplysninger

Innånding	Innånding av støv kan virke irriterende og medføre hoste.
Øyekontakt	Gir alvorlig øyeskade.

AVSNITT 12: ØKOLOGISKE OPPLYSNINGER

12.1. Giftighet

Komponent	(+) - vinsyre
Akutt akvatisk fisk	Toksitetypen: Akutt Verdi: > 100 mg/l Effektdose konsentrasjon: LC50 Eksponeeringstid: 96 time(r)

Komponent	(+) - vinsyre
Akutt akvatisk alge	Toksisitet typen: Akutt Verdi: 51,404 mg/l Effektdose konsentrasjon: EC50 Eksponeeringstid: 72 time(r)
Komponent	(+) - vinsyre
Akutt akvatisk Daphnia	Toksisitet typen: Akutt Verdi: 93,313 mg/l Effektdose konsentrasjon: LC50 Eksponeeringstid: 48 time(r)
Økotoksisitet	Produktet skal ikke merkes som miljøfarlig i henhold til gjeldende regelverk. Dette utelukker ikke at tilfeldige større utslipp eller ofte gjentatte mindre utslipp kan ha en skadelig eller forstyrrende innvirkning på miljøet.

12.2. Persistens og nedbrytbarhet

Persistens- og nedbrytbarhetsbeskrivelse	Lett biologisk nedbrytbar.
--	----------------------------

12.3. Bioakkumuleringsevne

Bioakkumuleringspotensial	Ingen bioakkumulering er indikert.
---------------------------	------------------------------------

12.4. Mobilitet i jord

Mobilitet	Lett løselig i vann.
-----------	----------------------

12.5. Resultater av PBT- og vPvB-vurdering

PBT vurderingsresultat	Dette produktet er ikke selv og inneholder ikke en PBT.
vPvB vurderingsresultat	Dette produktet er ikke selv og inneholder ikke en vPvB.

12.6. Andre skadevirkninger

Andre skadevirkninger / annen informasjon	Ingen ytterligere relevant informasjon finnes for øyeblikket.
---	---

AVSNITT 13: SLUTTBEHANDLING

13.1. Avfallsbehandlingsmetoder

Egnede metoder til fjerning av kjemikaliet	Destruer i samsvar med regelverk fra lokale myndigheter. (Mest sannsynlig kontrollert forbrenning).
Nasjonal avfallsgruppe	Avtal avfallsdisponering med kommuneing./miljøsjef/Miljødirektoratet. Konf.forskriftene vedrørende avfallsgruppe. Se avfallsforskriften av 02.02.09.
Annen informasjon	På grunn av høy risiko for forurensning er ikke resirkulering / gjenvinning anbefalt.

AVSNITT 14: TRANSPORTOPPLYSNINGER

Farlig gods	Nei
-------------	-----

14.1. FN-nummer

Kommentarer Ikke aktuelt.

14.2. FN-forsendelsesnavn

Kommentarer Ikke aktuelt.

14.3. Transportfareklasse(r)

Kommentarer Ikke aktuelt.

14.4. Emballasjegruppe

Kommentarer Ikke aktuelt.

14.5. Miljøfarer

Kommentarer Se avsnitt 12.

14.6. Særlige forsiktighetsregler ved bruk

Spesielle forholdsregler Se avsnitt 10/11.

14.7. Bulktransport i henhold til vedlegg II i MARPOL 73/78 og IBC-regelverket**Andre relevante opplysninger**

Andre relevante opplysninger Det foreligger ingen krav eller begrensninger for transport av produktet; hverken på vei (ADR), tog(RID), sjø (IMDG) eller i luften (ICAO).

AVSNITT 15: OPPLYSNINGER OM REGELVERK**15.1. Særlige bestemmelser/særskilt lovgivning om sikkerhet, helse og miljø for stoffet eller stoffblandingen**

Referanser (Lover/
Forskrifter) Forskrift om tiltaksverdier og grenseverdier for fysiske og kjemiske faktorer i arbeidsmiljøet samt smitterisikogrupper for biologiske faktorer. Sist endret ved forskrift 22. desember 2014 nr.1885. Prioritetsliste/Unntaksliste/Godkjenningsliste. Produsent/importør. Forskrift om farlig avfall (2009). Kommisjonsforordning (EU) nr 944/2013 av 2 Oktober 2013 (ATP5). ECHA (European Chemicals Agency) C&L Inventory database. ADR/RID 2017 – Forskrift om endring i forskrift om landtransport av farlig gods. Europa-parlamentets og rådets forordning (EF) Nr. 1272/2008. Kommisjonsforordning (EU) 2015/830 av 28 mai 2015 om endring av Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1907/2006 om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH).

Deklarasjonsnr. 75654

15.2. Vurdering av kjemikaliesikkerhet

Vurdering av kjemikaliesikkerhet er gjennomført Nei

Kjemikaliesikkerhetsvurdering	Informasjonen i dette sikkerhetsdatabladet skal ikke betraktes som brukerens egen risikovurdering. Det er alltid brukerens ansvar at alle nødvendige forholdsregler er fulgt for å oppfylle kravene i henhold til lokale regler og bestemmelser.
Ytterligere regulatorisk informasjon	Opplysningene støtter seg til dagens kjennskaper og erfaringer. Sikkerhetsdatabladet beskriver produkter med henblikk på sikkerhetskrav.

AVSNITT 16: ANDRE OPPLYSNINGER

Liste over relevante H-setninger (i avsnitt 2 og 3).	H318 Gir alvorlig øyeskade.
Klassifisering i henhold til CLP (EC) No 1272/2008 [CLP / GHS]	Eye Dam. 1; H318
Ytterligere informasjon	Databladet er laget etter vår nåværende kunnskap, Norsk regelverk og produsentens opplysninger. Da brukerens arbeidsforhold ligger utenfor vår kontroll, vil det være brukerens ansvar at de nødvendige forholdsregler blir tatt. Det er den enkelte mottakers plikt å sørge for at informasjon gitt i dette sikkerhetsdatablad blir lest og forstått av alle som bruker, behandler, avhender eller på noen måte kommer i kontakt med produktet. Dette produktet skal bare brukes til det formål det er beregnet for og i henhold til spesifiserte instruksjoner. Opplysningene gjelder kun for det materialet som er angitt her, og gjelder ikke i forbindelse med bruk av noe annet materiale eller i noen form for bearbeidelse.
Versjon	2